

Bernardo Bellotto Canaletto.
Widok Warszawy od strony Pragi

Na okładce: Fragment przedstawionego wyżej obrazu.

cenne, bezcenne/ utracone

Rada redakcyjna
Sławomir Adamczyk, Monika Kuhnke
Jacek Miler, Piotr Ogrodzki
Urszula Paszkiewicz, Anna Różycka

Redaktor naczelny
Barbara Kobielska

Oprac. graficzne
Karvázy ©

Korekta
Krystyna Juriewicz

Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych
00-461 Warszawa, Al. Ujazdowskie 6
tel./fax 621 04 45; tel. 628 22 85

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Polskiego
Dziedzictwa Kulturalnego za Granicą
00-071 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmie-
ście 15/17 tel./fax 826 30 59

Wydawca **pagina** sp. z o.o.
02-878 Warszawa, ul. Gajdy 38a
Zamówienia na egzemplarze
prosimy kierować pod adresem redakcji

3

Istotne zmiany
Piotr Ogrodzki

4

Studenckie praktyki w Żółkwi
Janusz Smaza

6

Ikonostas z cerkwi pod wezwaniem
Zwiastowania NMP
Maria Romanowska-Zadrożna

9

Zbieracze i „zbieracze”
Andrzej Ryszkiewicz

10

Jedna z trzech rezydencji...
Jolanta B. Kucharska

12

Wielki rabunek w Muzeum Sztuk
Pięknych w Budapeszcie
Piotr Ogrodzki

14

Katalog strat wojennych (1939-1945)
Monika Kuhnke

16

Katalog strat
Monika Barwik

20

Warszawskie rysunki Dürera
Elżbieta Budzińska

22

Rewindykacje po traktacie ryskim (III)
Jacek Miler

26

Pomnik poległych lotników
Janusz Mróz

28

Stanisław Kotwicz Gilewski (1895-1984)
Monika Kuhnke

30

Summary

Istotne zmiany

Pomimo środka sezonu urlopowego w naszej działalności zaszły na tyle istotne zmiany, że zobowiązani jesteśmy o nich poinformować wszystkich Czytelników. Zarządzeniem nr 19 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 29 lipca 1998 roku w sprawie zmiany nazwy Ośrodka Ochrony i Konserwacji Zabytków oraz zmiany zarządzenia w sprawie zmiany statutu Ośrodka Ochrony i Konserwacji Zabytków wprowadzono bardzo istotne zmiany organizacyjne. Minister Kultury i Sztuki przywrócił Ośrodkowi jego poprzednią nazwę. Od 29 lipca 1998 r. nasza nazwa brzmi: Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych. Wraz ze zmianą nazwy, zmienił się również zakres zadań statutowych. W całości skoncentrowały się one na zagadnieniach związanych z działaniami zmierzającymi do poprawy stanu ochrony i zabezpieczenia publicznych zbiorów dóbr kultury i obiektów zabytkowych. Główny nacisk został położony na walkę ze szczególnymi zagrożeniami, tj. zagrożeniem przestępczością, pożarem i innymi niebezpiecznymi zjawiskami mogącymi skutkować uszkodzeniem czy zniszczeniem publicznych zbiorów dóbr kultury. Ośrodek ma realizować swoje zadania w ramach państwowego systemu ochrony dóbr kultury, wspierając w szczególności działalność Państwowej Służby Ochrony Zabytków oraz Pełnomocnika Rządu ds. Polskiego Dziedzictwa Kulturalnego za Granicą. Powiązanie działań z wymienionymi instytucjami zapewnia osiągnięcie maksymalnej skuteczności w działaniu. Zmiany statutowe pozwolą Ośrodkowi skoncentrować się na zagadnieniach, w których specjalizował się od 10 lat. Skromne środki budżetowe będą mogły być racjonalniej wykorzystane, ponieważ nie będą ulegały rozproszeniu. Dotychczas musieliśmy rezygnować z różnych przedsięwzięć, ponieważ środki musiały wystarczyć na obsługę wszystkich zadań statutowych.

Do naszych zadań będzie należało między innymi prowadzenie dokumentacji o stanie zabezpieczenia publicznych zbiorów dóbr kultury, pożarach i przestępstwach dotyczących zbiorów publicznych oraz ich przyczynach. Będziemy rozwijali naszą wiedzę o zasadach, metodach, technikach stosowanych w zabezpieczeniu zbiorów przed różnymi zagrożeniami. Tak jak dotychczas utrzymujemy prowadzenie centralnego katalogu skradzionych i zaginionych dóbr kultury. Liczymy, że poprawi się wyko-

rzystanie zasobów katalogu przez wszystkie zainteresowane instytucje i organizacje. Zamierzamy rozwinąć działalność badawczą i systematycznie opracowywać taktyczno-kryminalistyczne zasady ochrony publicznych zbiorów dóbr kultury. Nadal utrzymamy pomoc skierowaną bezpośrednio do zainteresowanych naszą wiedzą i doradztwem muzeów, obiektów sakralnych, archiwów i bibliotek.

Jestem przekonany, że w przyszłym roku zwiększy się liczba szkoleń. Wobec zmian organizacji administracji państwa, właściwe przygotowania kadr w terenie będzie odgrywało szczególną rolę i skutkowało większą poprawą skuteczności działań zmierzających do zredukowania, zagrożeń takich jak przestępczość skierowana przeciwko dobrom kultury czy pożary obiektów zabytkowych.

Nadal jesteśmy organizatorem i koordynatorem transportów dzieł sztuki na terenie kraju i poza jego granicami. Tak jak dotychczas będzie ukazywał się dwumiesięcznik „Cenne, bezcenne, utracone”, oraz specja listyczne biuletyny Ośrodka - „Ochrona i Konserwacja Zabytków”. Te ostatnie ukazują się dwa, trzy razy w roku, w zależności od zebranych materiałów i możliwości finansowych. W przygotowaniu do druku mamy również interesujące pozycje książkowe.

Jako pierwsze ukaże się „Vademecum zabezpieczenia muzeów przed przestępczością”. Mamy nadzieję, że uda się wznović „Vademecum ochrony obiektów sakralnych”. Ta pozycja, wobec rosnącego zagrożenia obiektów sakralnych przestępczością, nabiera szczególnego znaczenia.

Mamy ambitne plany i nadzieję, że uda się je spełnić. Nowa struktura organizacyjna powinna nam to zdecydowanie ułatwić.

Piotr Ogrodzki
Dyrektor Ośrodka Ochrony
Zbiorów Publicznych

